

Rachid Benhammou

Alles begint met een lied

Ik zit op een terras, ergens op Rotterdam-Zuid in het pre-coronatijdperk. De ober brengt me mijn koffie en ik geniet van een lekker, doch enigszins koud voorjaarszonnetje.

Ik moet inspiratie opdoen. Bedenken wat ik, als zelfstandige zonder poen, de komende maanden nog kan doen om mijn figuurlijke schoorsteen te doen laten roken. Dan zie ik een uitnodiging van Quintis, een vriend, collega en levensgenieter. Of ik langs wil komen bij een bijzonder avondje in Verhalenhuis Belvédère op Katendrecht. Het verhalenhuis wil door middel van kunst, cultuur en persoonlijke verhalen zo veel mogelijk mensen met elkaar en met de stad verbinden. Ze maken mensen, gemeenschappen en de veranderende stad zichtbaar voor elkaar en voor een breed publiek en dragen zo bij aan de culturele en maatschappelijke ontwikkeling van de stad. De verhalen presenteren ze in de vorm van (foto)tentoonstellingen, (luister-)voorstellingen, (stads)ontdekkingstochten, inspiratieprogramma's, publicaties, evenementen én eet- en ontmoetprogramma's zoals de Volkskeuken.

Genieten van elkaar

Mijn vriend organiseerde een avond met als titel: *La nuit de la chanson en volkskeuken*. Quintis kwam als klein jongetje iedere zomervakantie in Frans-Guyana, het buurland van Suriname. Daar, in de hoofdstad Cayenne, woonde zijn groot tante, die hij met zijn moeder bezocht. Zijn moeder ging dan op de Franse toer en hier leerde hij van de Franse cultuur houden. De dorpse, harmonieuze sfeer, de straten rood van bauxiet, de geur van verse baguettes, de klanken van Aznavour, Piaf en 'Sur le pont d'Avignon, on y danse, on y danse'.

Zo ontstond het idee om zijn eigen 'Nacht van het Franse levenslied' te organiseren, inclusief Surinaamse gerechten. Quintis zelf spreekt geen woord Frans, maar wilde met deze avond 'verbinden'. En verbonden waren we. Wij, samen met zo'n honderd andere bezoekers, die zichtbaar genoten van de prachtige muziekvoorstelling *Tout finit par des chansons* (alles eindigt met een lied) van het duo Diana van der Bent en Paul den Bakker. Liefhebbers van chansons, hippe dertigers en kunstenaars, maar ook Turkse vrouwen met hoofddoekjes die nooit eerder zo'n avond meemaakten, laat staan een theater of museum hebben bezocht.

Maar we genoten vooral van elkaar. Na afloop heb ik nog uren na zitten praten met wildvreemde mensen over Katendrecht, Parijs, het leven en elkaar. Hoe een simpel avondje met mooie muziek, lekker eten en Franse wijnen ervoor kan zorgen dat mensen met elkaar in contact komen. Naar elkaar luisteren, elkaar in de ogen kijken en van elkaar leren. Natuurlijk kent Rotterdam-Zuid veel problemen. Maar die avond zag ik het bewijs dat je met de juiste formule, gecombineerd met een mooie locatie en de goede sfeer, best iets voor elkaar kunt krijgen. In dat geval vind ik 'Alles begint met een lied' eigenlijk een betere naam voor dit soort avonden.

Publiek bij *La nuit de la chanson en volkskeuken*, Verhalenhuis Belvédère, Katendrecht, Rotterdam, 2020.
Fotografie: Davidson Rodrigues

Community art

Kunst vergroot de sociale cohesie in aandachtswijken, zoals die op Rotterdam-Zuid. Sociaal artistieke projecten zoals deze hebben een grote meerwaarde bij het bereiken van empowerment van kwetsbare burgers of het verbeteren van leefbaarheid in wijken. Kunst heeft niet alleen een op zichzelf artistieke eigenwaarde, maar ook een sociale waarde. Door de sociale waarden van kunst en cultuur centraal te stellen, draagt kunst bij aan het versterken van de sociale veerkracht van mensen. Al is niet iedereen even blij met deze wetenschap. Mensen die vinden dat kunst gewoon kunst moet blijven en niet als middel gebruikt mag worden om maatschappelijke problemen aan te pakken. Wat een onzin. Kunst is en blijft kunst, maar wanneer je het kunt inzetten om mensen dichter bij elkaar te brengen, zou het van God los zijn om het niet te doen.

Het lijkt mij zeer belangrijk om die verbinding te blijven zoeken en aan elkaar te laten zien waar we mee bezig zijn. Wat is er mis met community art? Helemaal niks. Sterker, het moet nog meer gestimuleerd én gesteund worden. Juist binnen de kunstwereld.

Geluk, sociaal contact, vertrouwen, binding met de buurt en met elkaar. Dit zijn belangrijke factoren die beïnvloed kunnen worden door kunst en cultuur. En daarnaast resulteren kunst en cultuur regelmatig in bijzondere ontmoetingen en gesprekken, zoals die avond in Katendrecht.

Terwijl ik voor me uit staar en zie dat een wat oudere man plaatsneemt aan het tafeltje naast mij, dwalen mijn gedachten af naar Parijs. Parijs, ik moet er weer heen. De thuisbasis van zowel Franse, als buitenlandse dichters, schrijvers, kunstenaars en vrijdenkers. Want waar kun je beter inspiratie opdoen dan in Saint-Germain-des-Prés of op het terras van mijn geliefde Les Deux Magots? Ik heb Rotterdam-Zuid altijd al een beetje vergeleken met Parijs: de levendigheid, de mensen, de verscheidenheid, diversiteit en vechtlust.

Dan word ik met grof geweld uit mijn gedachten gesleurd en besef ik dat ik me gewoon op het terras van een Rotterdams café bevind, waar de stank van het riool en bierleidingen je om de oren slaat. Naast me zit Ivo, een oudere stamgast, die me een douw geeft en zegt: 'Hé, ouwe denkmongool! Waar zit jij met je gedachten, joh? Je bier slaat dood, pleurisjong.'

In één klap was ik weer terug op Zuid. ●

Rachid Benhammou is cultureel ondernemer, publicist en freelance journalist. Met Boris van der Ham schreef hij *Nieuwe Vrijdenkers*, waarin twaalf ex-moslims hun verhaal vertellen